THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

ל"ג-בעומר - דער יום-טוב פון רעוואָלט

פון אבא יאנאווסקי

לג־בעומר — דאָס איז א טאָג פון א נאַציאָנאַלע־פייערונג, פון פאַרשפּילטן קאַמף, אין פאַרבינדונג מיטן חורבן ביתר וועלכער איז פאַרגעקומען 62 יאָר נאָכן צווייטן חורבן.

דער אויפשטאַנד פון בר־כוכבא קען די רויטער אונטער דער לייטונג פון ר' עקיבא מיט זיינע תלמידים — איז געווען א דורכפאַל.

מערקווירדיק, אז דער גרויסער געלערנטער ר' עקיבא וועלכער האָט זיין גאַנץ לעבן געווידמעט דעם בית־המדרש, זיצנדיק יום ולילה איבער דער תורה צו אויסטייטשן און באַלעבן אַלע אירע אותיות וועלנדיק זיי צופאַסן צו דער פאַדערונג פון זיין צייט, און שאַפנדיק אַזוי דעם באַזיס פאַר דער תורה שבעל פה, אָט דער העלד פונם ספר, דאָס פלוגונג אויעקגעלייגט דעם ספר אין א זייט, נעמענדיק זיך פאַר דעם סיף (שווערד) און פאַרוואַנדלענדיק־זיין ישיבה אין א צענטער פאַר דער רעוואָלוציאָנערע פּראָפּאַגאַנדע און מיליטערישע איבונגען.

אָבער מיט דעם האָט זיך ר' עקיבא ניט באַנוגנט.

דער אַלטער ר' עקיבא איז אויעק אין בער דער וועלט צו זאַמלען געלט און קעמפער פאַר דער אידישער אַרמיי.

ער איז געווען אין בבל, אין די לענדער פון דעם קאַספּישן ים, אין נאַליען (פאַרנקרייך) אַראַביע, אפריקע, און אַביסיניע, וואו נאָר אידן האָבן זיך געפונען איז ר' עקיבא געווען.

זיינע תלמידים האָבן נאָכגעפאָלגט זיין ביישפּיל, זיי האָבן זיך צעראַוט איבער דער וועלט, אומעטום געוועזן, גערופן, געמאַנט פּראָפּאַגאַנדע, אין דער צייט וועגן דער שווערד פון די רויטער (וועלכע האָבן פאַר געווים מיט דער הילף פון שפּיאָנאַזש דערשמעקט א קאַנספּיראַציע פאַרשווערונג) האָט זיי פאַרפאָלגט אויף יענ־ן טיט שריט, וועלכע פיל פון זיי זיינען אויסגעפאַלן דורך דער שווערד ווי דורך א מגפה. לג"בעומר, שיינט, איז דורך געוויסע אומשטענדן געקומען א אויסברוך אין דער סיטואציע. די מגפה האָט זיך אָפּגעשטעלט, און די צוגעגרייטע מרידה איז געווען געזיכערט.

וואָלט זיך די מרידה געווען געענדיקט מיט א זיג פאַר די אידן, וואָלט דאָס פאַרצייכנט געוואָרן אין אונזער געשיכטע אַלס דער צווייטער העלדענשער זיג נאָך די מאַקאַבייער וועלכער האָט געפונען זיין אייביקן אויסדרוק אין דעם "נס־חנוכה".

נאָר אפילו אַלס פאַרשפּילטער קאַמף, דאַרף זיין אָנדענק זיין ביי אונז טייער און הייליק.

דאָס איז בלויז געשיכטע פון א פאָלק וואָס האָט ביטער געקעמפט פאַר'ן באַפרייאונג פון זיין לאַנד, פאַר די אידעאַלן פון זיין תורה, ניט אונטערגעבן זיך זיינע אונטערדרייקער צו אַרויפצוואונגען אויף אים די אסימילאַציע.

יאָ, לג־בעומר, דאָס איז דער יום־טוב פון רעוואָלט, פון פאַרשפּילטן קאַמף, וועל כער זיין זיג קאָן זיך אַמאָל אַרויסצייגן גאָר אין דער ווייטער צוקונפט. דאָס איז א יום־טוב וועלכער געפינט סימבאָליש זיין אויסדרוק אין דער טראַדיציע פון די שווערדן מיט די פייערונגען מיט וועל־כע די שול קינדער מאַרשירן אין די פעל־דער און וועלדער מיט זייערע לערערס.

נאָך אַרגומענטן בנוגע דער פייערונג פון לג"בעומר:

"ל"ג־בעומר איז דער יאָרצייט פונ'ם תנא ריב שמעון בר יוחאי, — דער מחבר פונ'ם ספר 'הזהר' לויט דער מסורה".

"ל"ג בעומר, איז דער טאָג וועגן ס'האָבן אָנגעפאַנגען צו פאַלן דער מן פונ'ם הימ־מעל".

"ל"ג בעומר, איז דער טאָג וועגן ס'האָבן אויפגעהערט צו שטאַרבן די מתי־מדבר".

איצט, וועגן מיר וויל אומקערן אונזער רעם יומים טובים צו זייער אורשפּרונג, צו זייערע ערשטע קוועלע, דאַרפן מיר באַ־נאָגן שטעלנדיק דעם טראָפּ מערער אויף ר' עקיבא ווי אויף ר' שמעון בר יוחאי, וועמעס יאָרצייטס עס ווערט געפייערט מיט גרויס פּאַראַד אין אַרץ־ישראל. אין דאַרף מיראַן לעבן צפת אונטער'ן נאָמען: "חילולא דרבי שמעון בר יוחאי".

אונזערע ימים טובים האָבן שוין אַזאַ מזל, אז א דאַנק אונזער לאַנגער גלות געשיכטע וועלכע האָט צוגעלייגט קנוט־לאַך צו פיל פון אונזערע ימים־טובים, אין משך פון אונזער מאַרטירערטום, פון אונזערע בלוט דורכמאַכנדע פּעריאָדס, זיינען זיי פאַרוועבט געוואָרן מיט רעלי־גיעזע מיסטישע פערדס, אַדער מיט אַזוי שיינע לעגענדעס, ביז ס'איז איינגענאָן פאַרטוישט געוואָרן דער אמת'ער אינהאַלט פון זייער ענטשטייען.

ר' עקיבא, דאָס איז געווען דער איר־ישער עמו־ראָש וועלכער האָט מיט דער גרעסטער מסירת־נפש געקעמפט פאַר זיין פאָלק און לאַנד, ביז צום לעצט, האָבן די רויטער זיי זאָלן אויסרעכנען אַקאַמען גערויסן, אויסהויכנדיק זיין לעצטן נשמה צום מיט'ן וואָרט "אחד".

רבי שמעון בן יוחאי, ער איז געווען דער אינגסטער תלמיד פון רבי עקיבא'ס תלמידים. ער איז געווען א לעבעדיקער ערות פון זיין רבינ'ס טויט. ער האָט זיך אויף גענוג אָנגעלייגט פון די רויטער, ווי־נע פאַרפאָלגער, ניט קאָנענדיק באַוויין די העלדנמוט וואָס זיין רבי האָט באַ־ווייזן.

די לעגענ־ע דערציילט, אז צוועלף יאָר האָט ער מיט זיין זון אַליעזר זיך אויס־באַהאַלטן פון די רויטער אין א הייל, אין וועלכער זיי האָבן דאָרטן פאַרפאַסט דעם "זהר".

זייערע קברים געפינען זיך אין מיראָן ניט ווייט פון צפת, און אין דעם טאָג ל"ג בעומר, רבי שמעון'ס יאָרצייט, פאַ־רען זיך צענויף אַהין אידן מכל המינים, פון נאָענט און פון ווייט, ווי־אויף א וועלט יאָרייד. גרויסע פייערן ווערן גע־מאַכט פון בויפאַוויל, און וועלכע ס'ווערן איינגעטונקען אַלס קנוטן, די בעסטע זיי־רענע קליידער וועלכע די רייכע זיינען מנדב. אַרום די פייערן פלעכטן זיך גרוי־סע קאַראַהאַדן פון פאַרשיידענע טיפּן אידן דעם אידישן פאָלק.

פאַרשטעלנדיק זיך דאָס ביל־ד פון לג בעומר אין מיראָן" לויט די שילדע־רונגען פון די באַשרייבונגען, איז קורץ אַזוי: א פּלאַץ וואו ס'ווערן פאַרזאַמלט פאַרשיידענע טיפּן אידן פון פאַרשיידענע לענדער, מיט פאַרשיידענע אויסדרוקן: לאַנגע בערד, קורצע בערד, בעזם בערד, צינגן בערד, קאַלטענוואַטע בערד; שטרויק פאָות, פלעשלאָך פאָות, שופּר פאָות, צע־פאַטלטע פאָות, פאַרקאַטשערטע פאָות; היטלאָך, שטרימעלאָך, קאַשקעטלאָך, קיפּקעס, תרבוש; קאַפּאָטעס, זשופּיצעס, מאַנטלען; זשיקעטלאָך, קורצערע־לייגנע־רע, און אַזוי ווייטער, טיפּ וועלכע ווע־רען צענויפגעפאַלאָכטן אין איין קאַראַהאַד, אין איין דביקות־טאַנץ, אין דער ראָד וועלכער ס'כאַפּן זיך אויף אַריין אַראַבער און בערואינער זיך אונטערהעצקען און באַוויין קונצן, אין דער ראָד אין וועל־כער ס'ווערט א מיש־מאַש פון פרייד און געוויין, פון געזאַנג און יללות, גע־מאַנצט און אַריינגעזוופּט, אַריינגעזוופּט און געטאַנצט, — ניט מערקנדיק קומט מיר אַרויף אויפ'ן געדאַנק אחד העמ'ם ווערטער אין איינעם פון זיינע "אמת'ן פון ארץ־ישראל", נאָך זיין באַזוד וואָס ער האָט געמאַכט ביי דער כותל־מערבי', שרייבנדיק אַנ אורחא:

"זייענדיק אָנגעפילט מיט טרויעריקע געדאַנקען נאָך מיין אויסקוקן דאָס לאַנד, נאָך מיין זעען וואָס איך האָב געזעען אין יאַפע און אין די קאָלאָניעס, — בין איך — ערב־פּסח — אָנגעקומען קיין ירושלים צו אויסגיסן מיין צאָרן פאַר די העלצער מיט די שטיינער, די שריים וועלכע זיינען אונז פאַרבליבן פון אמאָל. זעלבסטפאַרשטענדלאָך, אז מיין ערש־טער טראַם איז געווען צו דער כותל מערבי.

דאָרט האָב איך געטראָפן פיל פון אונ־זערע ברידער, פון ירושלימ'ער איינ־וואוינער, שטיין און דאַוונען מיט קולי־קולות, זייערע בלוטלאָזע, אויסגעצערטע פּנימ'ער, זייערע ווילד־פרעמדע באַוועגונ־גען, זייערע משונה'דיקע מלבושים, — אַלעס איז געווען צוגעפּאַסט צום אויס־זעען פון דער שרעקלאַכער וואַנט.

איך שטיי און באַטראַכט, איך קוק אויף די אידן, און קוק אויף דער וואַנט, און איין געראַנק דרינגט אַריין אין אַלע קעמערלאַך פון מיין האַרצן: אָט די שטומע שטיינער זיינען שטומע עדות אויפ'ן חורבן פון אונזער לאַנד. און אָט די שטיינער זיינען עדות אויפ'ן חורבן פון אונזער פאָלק.

וועלכער חורבן פון די צוויי חור־בנות איז גרעסער?

צו דער חורבן פון לאַנד, אָדער דער חורבן פון פאָלק?

א לאַנד איז ס'ווערט פאַרוויסט, און דאָס פאָלק איז נאָך פול מיט לעבן און מיט קראַפט, — שטייט אויף א זרובבל, א עזרא, א נחמיה, און דאָס פאָלק קומט נאָך זיי, און מען בויעט אויף דאָס לאַנד צום צווייטן מאָל.

אָבער א פאָלק איז ס'ווערט פאַרוויסט, אָפּגעשטאָרבן, ווער וועט שטעלן פאַר אים? פון וואַנען וועט קומען זיין הילף? און אחד־העם עניזיקט: "ווען איך וואָלט דאַמאָלסט, אין דער שעה, געוואָרן באַ־נייסטערט מיטן נייסט פון אונזער דיכטער ר'יהודה הלוי, ווערנדיק אומשטאַנד ווי ער צו קאָנען באַקלאָגן דעם גרויסן בראַך פון מיין פאָלק, דאַ, וואָלט איך מיין קלאָג־ליד אָנגעפאַנגען ניט מיט די ווערטער: "ציון ציון" — זוי ער האָט געטאָן, נאָר איך וואָלט אָנגעפאַנגען: "אידן אידן" ! פאַרטיידיגונ־לאַפּריירי, ל"ג בעומר־תר"ץ.

דער אמת

פון א. סינגער

(אוטאָר פון "מייליר", "נדאַליע" א. א.)

עס זיינען דאָ מענשן וואָס זיינען שוין אַזוי צוגעוואוינט צו זאָגן ליגנס, אַז זיי גלויבן שוין־אַליין אין דעם וואָס זיי זאָגן. נאָך מער, זיי דיינקען נאָר, אַז זיי זאָגן בלויז דעם אמת . . . זיינען זיך אפילו מפקיר פאַר'ן אמת.

אָט אַזאַ פאַרשון איז מאַטיע ליטוואַק, א נערוועזער, א פּלוידערזאַק, וועלכן איך באַגעגן אָפט אין אידישן בוך געשעפט אויף דער "נאַרט־וועסט סייד" אין שיקאַ־גאָ.

אַליין איז ער א "פיינטנער" (מאַליער) און אים באַשרייבן קאָן איך ניט, ווייל זיי־נע אויגן, זיין פּנים, זיינע הענט און פיס — מיט אין וואָרט זיינען נאַנצער אויס־זען זעט אויס עפּעס ווי א נעפּל.

א נעפּל לאָזט זיך קיינמאָל ניט מאָלן דערייבער וועל איך אים בעסער לאָזן רע־דן:

. . . . "אָט, ווי דו קוקסט מיך אָן (יעדן זאָגט ער "דו") בין איך א איד, וועלכער האָט ליב דעם אמת. פאַר'ן אמת וועל איך זיך לאָזן קאָפּ אָפּשניידן. מ'קאָן זאָגן אַז איך בין געבאָרן געוואָרן מיט'ן אמת. וואָס שמייכלסטו? גלויבסט וואָס לייטי־שע מיילער רעדן, אַז מיין מאַמע האָט זיך אביסל צוגעאיילט מיט מיין געבורט, — ס'איז געבעבעט. דעם אמת ווייס איך און איך האָב אים ליב פון קינדווייז אָן . . . מ'קאָן זאָגן, אַז איך האָב מסיג א באַזונ־דערן חוש פאַר אמת, און טאָמער וויל מיר עמיצער דערציילן א מעשה שלא היה ולא נברא, — כאָפּט ער שוין פון מיר א אָפּ־קודנעם סוף . . . אָט נעמט, למשל, נעכטן, בעט מיך מיינער א פריינט, אויך א "פיינ־טער", איך זאָל מיט אים גיין צו א דע־באַטע פון זיין קלוב "מאַדערנע יוגנט". גיי איך. שטעלט זיך אויעך עפּעס א לאַנ־גער יונגעראַמען מיט קייליאַכדיקע ברילן, שפּיציקע אויגן, גראַע האָר (מע זעט, אַז ער איז נעבאַך פאַר דער צייט גראַ געוואָרן) און עערערט זיך פון הערן און עדיינקען... פילאָזאָפיע, עטיק, פּסיכאָלאָגיע . . . מאַכט א געמישאַנץ פון סאָקראַטן מיט פרויד'ן מיט שפּינאָזאַ'ן מיט טאָלסטאָיען, מיט פּלאַטאָן'ען מיט עפּעס א דזשיימסאַן מיט נאָך אין נאָך . . . זאָלסט זאָגן איך פאַר־שטיי א וואָרט. איך האָב באַלד מיט מיין חוש דערשמעקט, אַז דער פאַרשוין קער מיר אָן א ליגנער, וואָרום, ווען ער זאָל רעדן אמת וואָלט איך אים דאָך גלייך פאַרשטאַנען, דעם אמת איז לייכט צו פאַר־שטיין, ניט אַזוי? און ער דרייט זיך אַרום און אַרום דעם אמת, ווי די ערד אַרום דער זון. קוים זיך דערוואַרט ביז ער האָט גע־ענדיקט, נעם איך אים אָן א זייט (ניט געוואָלט אים מביש שטעלן) און קום אַרויס מיט לשון: "גוטער ברודער, זאָג איך אים, וועלכע וועדק פון די אַלע פילאָזאָפן און פּסיכאָלאָגן וואָס דו האָסט נאָר וואָס אויס־גערעכנט, האָסטו געלעזן? רעד נאָר מיט מיר . . . איך האָב מיינע צייטער אויפ־גענומען אויף די גרייכישע, רוימישע און כינעזישע פילאָזאָפן. און קאָן זיי ווי א גוטער איד אשרי . . ."

—וואָס שמייכלסטו? קוקסט וואָס איך האָב אים געזאָגט אַזאַ גראַבן ליגן? דאָס אַרט מיך ניט . . . זאָלסט געווען אַבער זעען, ווי דער לאַנגער פאַרשוין מיט די שפּיציקע ברילן און קלייענדיקע אויגן, אָט דער שיינער ברונעט מיינער, איז נע־באַט געבליבן זיצן ווי אַן אָפּגעשמיסענער... מיינע אויגן האָבן זיגעריש געשמייכלט און אַן ווערטער געפרעגט: — "וואָס זאָגסטו, חכם מיינער, ניט פאַר מאַטיע ליטוואַק קאָן מען פאַרלייקענען דעם אמת? האָסט נאָר געהערט קלינגען און ווילסט נאָכזיי־גען . . . ."

"איך בין שוין געניט אין אַזעלכע מעני־שען'ס כאַטשע איך בין ניט אַזוי אַלט . . . ווי אַלט דיינקסטו בין איך? . . . איך ווער אין מאַי 37 יאָר . . . כ'האָב שוין אַבער געגענג שטורעמס דורכגעמאַכט מיין לע־בן. זעסט די אַלע שרייערס היינטיקע, די רעכטע מיט די לינקע, די רויטע מיט די געלע מיט אַלערליי אַנדערע שלעק . . . זיי האָבן ניט די ווערט קיין אויסגעבלאָזן איי . . . עס איז דען מעגשן עפּעס מיט אַ־ר דעאַלן, אַרבעטער אידעאַלן, קלאָסן קאַמף? . . . לייריקע הערצער . . . ניטאָ קיין פונק אמת אין זיי . . .

"איך געדיינקט אין נייַנצן־פינף, ווען איך א שנעק פון א יאָר צוואַנציק איין־און־צוואַנציק בין געגאַנגען אויף די באַריקאַדן מיט דער רויטער פאָן . . . געשטעלט מיין לעבן אין קאָן . . . פאַרשטייסט? איך בין געגאַנגען געטרוי, אמת איבערגעגע־בען . . .

"נעם אַבער היינט צו טאָג איז אַלעס פאַלש . . . פאַלשע קענערס, פאַלשע בוויי־סערס, פאַלשע יוניאָנס, פאַלשע פּנים'ער, פאַלשע אַמאַליגען לעבנס . . . — פאַמיליי־ען לעבן? קאָמפּעניאָנייס מערידיש, "וואָס הייסטו זיך אַזוי? א סווידאַ־ניע? אוי, דו גאַנעפּעע, איך קאָן דיך! וואָס? ווי שפּעט, זאָגסטו, איז שוין? צוועלף דריסיק? . . . איך שטאַרב א טוי־טער! . . . מיין מאַלי וועט דאָך מיר אַראָפּדרייען דעם קאָפּ! אין איר מויל אַריינפאַלן . . . איך בין ניטאָ . . . "

* * *

א לאַסער, א דערשראָקענער, מיט אַמאָל מיט צוויי קעפּ נידערעיקער, איז ער אַוועק אפילו אָן א "זיי־געזונט". אויף אי־נער מאָרגן האָב איך אים באַגעגנט מיט א בייל אויפ'ן שטער. ער האָט מיר דער־ציילט דעם "אמת", אַז ער איז אַראָפּגע־פאַלן פונ'ם לייטער מיט דערציילט, אַז דאָס שכן אַבער האָט מיר דערציילט, אַז דאָס איז א מתנה פון זיין ווייבל (ס'זאָל אים זיין פאַר איר קאָפּ) דערפאַר וואָס ער איז אייערנעבכטן געקומען אויסל שפּעטלאַך און זי האָט ניט געהאַט אויף וועמען איבער־לאָזן די קינדער און "געמיסט די טאָקי־...

שיקאַגאָ, אַפּריל, 1930.

דאָס אידישע בוך

אויפרוף

אַמעריקע (אַריינגערעכנט קענעדע און דרום־אַמעריקע) האָט איבער א מיליאָן אידישע און העברייאישע לעזער. דער באַ־ווייז — דער טיראַזש פון דער אידישער פּרעסע. אין דאָך ווערט דאָס אידישע בוך ניט געפיינט. עס דערגייט ניט צום לעזער.

די סיבה איז א קלאָרע: אין דער צייט ווען דער פאַרקויף פון דער טעגלאַכער אי־דישער פּרעסע איז אַרגאַניזירט אויף א בריידן און טיכטיקן אַמעריקאַנישן אופן, איז דער פאַרקויף פון אידישן בוך, דער מאַרך פון דער אידישער קולטור, לחלוטין ניט אַרגאַניזירט: דער קויפער פון אידישן בוך, — וואָס איז באַהאַלטן ערגעץ אין קע־לערס, אָדער אויף די פאַלצעס פון דיגע־ציילטע בוכהענדלער אין דעם גאַנצן לאַנד.

עס איז א פאַקט, אַז אין אַרימע לענ־דער פון אייראָפּע ווערן פאַרקויפט פופציק מאָל אַזויפיל ביכער, ווי אין דער רייכער אַמעריקע. דאָס דערקלערט זיך פשוט דער־מיט, ווייל דאָרט איז דער פאַרקויף פון אידישן בוך געבליבן ביי די אַלט־פרענקישע דרכים.

עס טאָר אַבער ווייטער אַזוי ניט גיין. די פאַרשפּרייטונג פון אידישן בוך מוז גרינדלאַך רעאָרגאַניזירט ווערן. עס זיינען פאַראַן גענוג מיטלען און וועגן צו פאַר־גרעסערן דעם טיראַזש פון אידישן בוך. מיר דאַרפן זיך נעמען צום ביישפּיל פון דיטשלאַנד און אַמעריקע גופא, א דאַנק דער איינפירונג פון נייע מעטאָדן, פאַר־קויפט ביכער מער ווי טאָפּלט.

דאָס אידישע בוך קאָן לייכט האָבן זיינע כדרי צו באַקומען א בוך.

צוליב דעם דאָזיקן צוועק האָט א גרו־פּע אידישע שרייבער זיך פאַרשטענדיקט מיט'ן פאַרשטייער פון וואָרשעווער קאָפּ־פּעראַטיוו "ביכער", ז. מלמד, און באַ־שלאָסן בשותפות צו אָרגאַניזירן דעם פאַר־קויף פון אידישן בוך אויף א ברייטן מאַס־שטאַב. עס איז באַשלאָסן געוואָרן, ער־שטענס, צו עפענען אין אַמעריקע א גרויסע ביכער־צענטראַלע מיט צווייגן אויבער'ן גאַנצן לאַנד; און צווייטנס אַריינברייגנען קיין אַמעריקע דאָס אידישע בוך פון איי־ראָפּע און פאַרשפּרייטן דאָס אידישע בוך פון אַמעריקע אין אַנדערע לענדער, וואו נאָר עס געפינט זיך א אידישער ישוב.

אין לויף פון דריי יאָר מוז באַשאַפן ווע־רען א קאַפּיטאַל פון א פערטל מיליאָן דאָלאַר. די אונטערנעמונג וועט אַוועקגע־שטעלט ווערן אויף א ברייטן יסוד. לויט דעם באַשלוס דאַרפן מיר צוטרעטן צו דער אַרבעט גלייך ווי עס וועלן געשאַפן ווערן די ערשטע 60.000 דאָלאַר. פאַקטיש דאַר־פען מיר אָבער האָבן בלויז 40.000 דאָ־לאַר. וואָרום דער קאָאָפּע־ראַטיוו "ביכער", וואַרשע, באַטייליקט זיך מיט 20 טויזנט דאָלאַר.

די אַקציאָן־געזעלשאַפט "ביכער" איז שוין גע־געגרינדעט, די אַלע נויט־טיקע פאַרמאַליטעטן זיי־נען גרייט צום פאַרקויף.

די אידישע שרייבער האָבן די ערשטע אונ־טערגעשריבן אָפּציעס אויף א סומע פון פינף טויזנט דאָלאַר, איצט האָבן דאָס וואָרט די אַלע וועמען זיי אידישע ליטע־ראַטור איז נאָענט און טייער.

די אונטערנעמונג איז א ריין קאַמער־ציעלע (דאָס איז איר מעלה). די סומען, ווי אויך די דיווידענטן זיינען נאַראַנטירט. אין דער זעלבער צייט איז עס אָבער א גרויסער און וויכטיקער קולטור־אויפטו; דאָס פאַרשפּרייטן פון בעסערן אידישן בוך איז דער זיכערסטער מיטל קעגן דער וואָס־סענדיקער עס הערצות און פאַר דעם אויפ־בוי פון דער אידישער קולטור. סוף־כל־סוף איז דער גוטער ספר דער איינציקער זיכע־רער קולטור־טרעגער.

ווענדן מיר זיך צו אַלע אידן, וועמען עס זיינען נאָענט די אינטערעסן פון דער אידישער קולטור, זיי זאָלן גלייך קויפן די אקציעס פון דער שוין געגרינדעטער גע־זעלשאַפט־"ביכער".

דער פּרייז פון אָן אקציע איז בלויז צען דאָלאַר, כדי אויך די ברייטע אידישע מאַ־סען זאָלן זיך קאָנען באַטייליקן.

העלפט אונז אַריינברייגנען דעם אידישן בוך אין יעדן אידישן הויז!

העלפט אונז אויפבויען דעם גראַנדיעזן קולטור־בנין אויף געזונטע יסודות!

נעדענקט, דער קרן אין גאַנץ, די פּי־רות (דיווידענט) — זיכער און גלייכצייַ־טיק העלפט איר אויפשטעלן א גראַנדיעזע קולטור־פעסטונג.

ווענדן אַלע ענינים ווענדעט זיך שריפט־לאַך צום סעקרעטאַריאַט:

Beekher Corporation, Libby's Hotel, Delancey St., New York

פּרעזידענט פון דער געזעלשאַפט "ביכער",

פּ. ווייַרעניק, רעדאַקטאָר פון "מאָרגן זשורנאַל".

וויַיס־פּרעזידענטן:

דר. מוקדוני און דוד פּינסקי.

סעקרעטאַרן:

אַב. גאָלדבערג און ז. מלמד.

קאַסיר (טרעזשורער):

הלל ראַגאָף.

מיטגלידער פון קאָמיטעט:

י. אַפּטאַשו,

אַב. גאָלדבערג,

חיים גרינבערג,

פּ. ווייַרעניק,

דר. חיים זשיטלאָווסקי,

ש. יודסאָן,

ה. לייוויק,

א. ליעליעס־גלאַנץ,

דר. ש. מאַרגאַשעס,

דר. א. מוקדוני,

יעקב מילך,

ז. מלמד,

ש. ניגער,

ה. סעקלער,

דר. ש. עלסבערג,

דוד פּינסקי,

לעאָן קאַבּרין,

דר. א. קאַראַליק,

דר. י. קלינג,

הלל ראַגאָף,

מ. ריבאַלאָוו,

ב. ג. ריטשאַרדס,

פּראָפ. פּ. שניאורסאָן,

פּרץ הירשביין.